TURUN HOVIOIKEUDEN
PRESIDENTTI

Turussa,
syyskuun 16. päivänä 2020

Viite: HE 110/2020 vp

LAKIVALIOKUNNALLE

Pyydettynä lausuntona hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ja Oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta Turun hovioikeus esittää kunnioittavasti seuraavan:

Turun hovioikeus pitää kannatettavina niitä tavoitteita, joita tietojärjestelmälain muutoksella tavoitellaan. Näitä ovat muun ohella tietojen luovuttamista ja poistamista koskevien lain säännösten selkeyttäminen, tuomioistuimissa käsiteltäviä asioita koskevien tietojen journalistiseen tarkoitukseen tehtävään keskitetyn luovuttamisen mahdollisuuksien parantaminen ja oikeushallinnon viranomaisten oikeuksien vahvistaminen toisen viranomaisen valtakunnalliseen järjestelmään tallettamien tietojen käyttämiseen.

Ehdotetuissa muutoksissa on ainakin seuraavat kaksi kokonaisuutta, joilla voisi olla sellaista yleisempää merkitystä, että niistä on perusteltua lausua tässä yhteydessä. Näitä ovat oikeushallinnon viranomaisten tehostettu pääsy toistensa tallettamiin tietoihin sekä tiedotusvälineiden tiedonsaantioikeuksien parantaminen. Säilytysaikojen pidentämisen osalta hovioikeudella ei ole lausuttavaa.

Ensimmäistä kokonaisuutta koskeva muutos liittyy ensisijaisesti ehdotetun lain 12 §:ään, jonka 1 momentin 4 kohdan mukaan tuomioistuin saisi salassapitosäännösten estämättä hakea esiin ja käyttää toisen

Osoite Hämeenkatu 11 20500 TURKU
Puh. 029 56 41100
Faksi 029 56 41101
Sähköposti etunimi.sukunimi@oikeus.fi

tuomioistuimen ratkaisu- ja päätösjärjestelmään tai diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnalliseen käsittelyjärjestelmään tallettamia tietoja, jos haettavat tiedot ovat tarpeen oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi. Ehdotettu säännös tukee perustuslain 6 §:n ilmaiseman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen toteutumista. Säännöksen sisältämä rajaus siitä, että tiedot ovat tarpeen oikeuskäytännön yhtenäisyyden varmistamiseksi on käyttötarkoituksen rajauksena riittävän selkeä.

Toisen kokonaisuuden kannalta merkityksellinen on ehdotetun lain 16 §:n 3 momentti, jonka mukaan oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa journalistisiin tarkoituksiin oikeudenkäyntien perustietoja tai muita diaaritietoja, jotka tuomioistuimessa ovat julkisia ja joiden luovuttamista tuomioistuin ei ole rajoittanut. Kun kyse on sinänsä julkisista tiedoista, jotka joka tapauksessa on saatavissa ko. tuomioistuimelta, mitään olennaista oikeustilan muutosta tässä ei tapahtuisi. Uudistuksen myötä tietopyyntöjä voi eri tuomioistuinten työtä säästäen kohdentaa keskitetysti oikeusrekisterikeskukselle.

Säännösesityksessä käytetty termi ”journalistisiin tarkoituksiin” on kuitenkin varsin epätarkka. Nyt kysymyksessä olevassa esityksessä ei tarkemmin käsitellä termin sisältöä. Termiä on aikaisemmin käytetty ainakin tietosuojalain 27 §:ssä, mutta tietosuojalaissa tai sen esitöissä termin sisältöä ei myöskään ole tarkemmin määritelty. Yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679) johdanto-osan 153 kohdan mukaan termiä on kuitenkin tietosuojan ollessa kysymyksessä tulkittava väljästi.

Kysymys on rajankäynnistä sananvapauden ja yksilön suojan välillä. Pykälää tulisi sen vuoksi ensisijaisesti terminologisesti tarkentaa. Tästä näkökulmasta termi ”toimituksellisiin tarkoituksiin” on ehdotettua termiä selkeämpi. Mikäli tarkoituksena on, että termiä ”journalistisiin tarkoituksiin” tulkittaisiin yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 153 kohdassa mainitulla tavalla väljästi, tästä olisi selvyyden vuoksi ollut hyvä lausua ehdotuksen perusteluissa. Samalla olisi ollut paikallaan ainakin esimerkinomaisesti selventää mitä väljällä tulkinnalla tässä yhteydessä tarkoitetaan.

Hovioikeuden presidentti Kenneth Nygård

Osoite	Puh.	Faksi	Sähköposti
Hämeenkatu 11 20500 TURKU	029 56 41100	029 56 41101	etunimi.sukunimi@oikeus.fi